



31. ► CZÓBEL BÉLA (1883-1976)

Gordon Zsuzsa portréja, 1971

Olaj, vászon, 92,5x65,5 cm
Jelezve jobbra fent: Czóbel 71

Kezdő ár: 3 000 000 Ft / 9 524 EUR
Becsérték: 6 000 000 – 8 000 000 Ft
Estimated value: 19 048 – 25 397 EUR

PROVENIENCIA:

► a kép egykor Gordon Zsuzsa és Dr. Váradi István tulajdonában

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

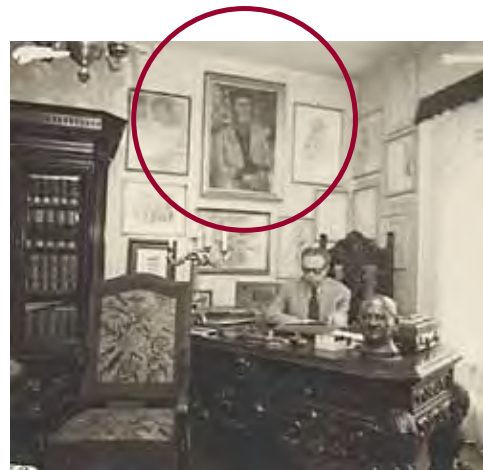
- Czóbel Béla (1883-1976) kiállítása. Balatonboglár, 1976. május – július; Debrecen, 1976. július – augusztus, katalógus: szám nélkül
- Gordon Zsuzsa és dr. Váradi István magángyűjteménye. Szekszárdi Művészetek Háza, Szekszárd, 1987. január 9. - március 30. katalógus címlapján, szám nélkül
- Czóbel Béla (1883-1976) emlékkiállítása. Művészetek Háza, Szekszárd, 1992. április 29-től július 26-ig.

REPRODUKÁLVA:

- Kratochwill Mimi: Czóbel Béla élete és művészete. Magyar Képek Kft., Veszprém-Budapest, 2001. 154. oldal
- Frank János – Kratochwill Mimi: Czóbel. Corvina Kiadó, Budapest, 1983. sz.n.

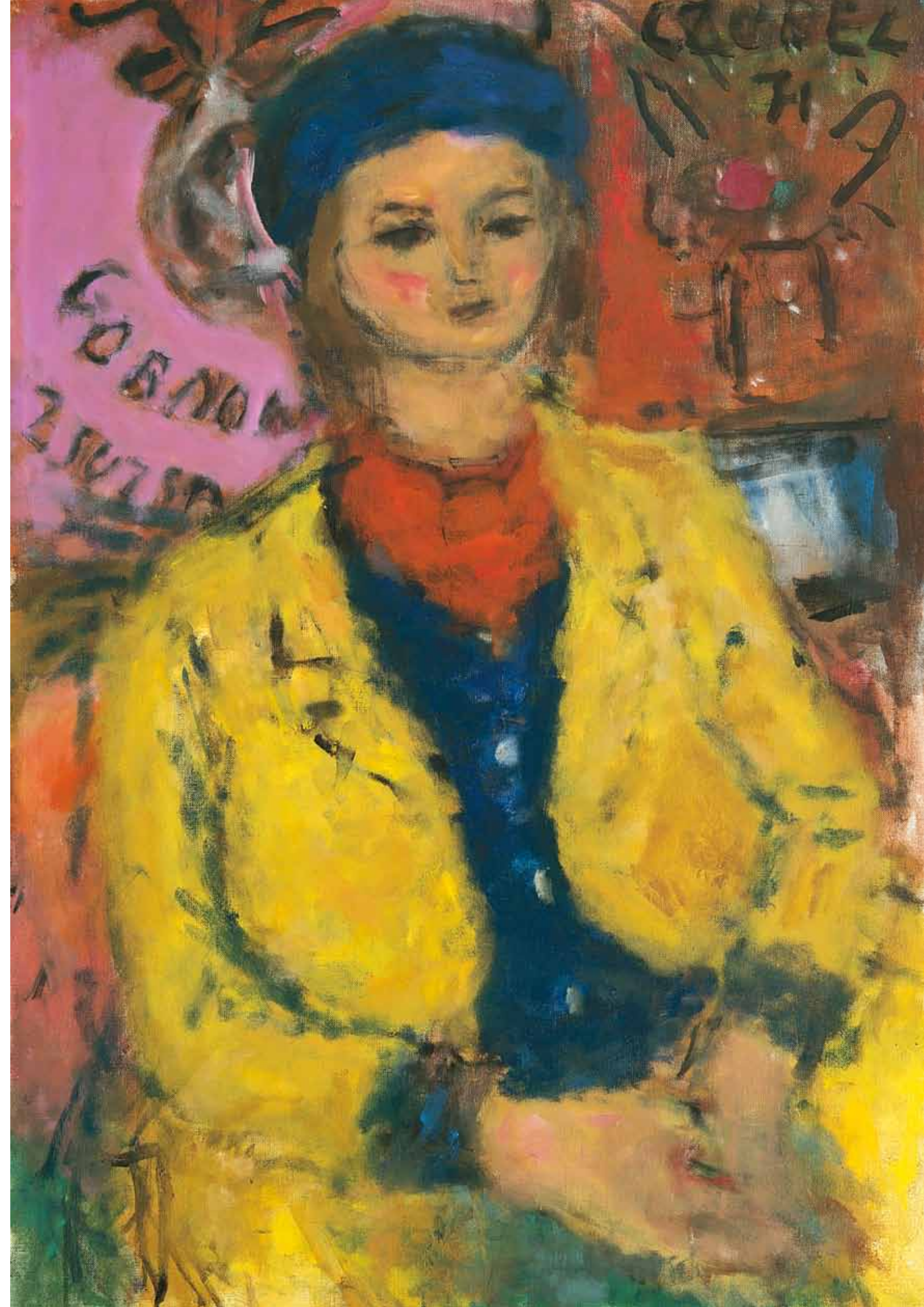
1
2

1. Czóbel Béla: Vázlat Gordon Zsuzsa portréjához, 1971. magántulajdon
2. Dr. Váradi István a dolgozószobájában



EGY MŰGYŰJTŐ LÁNYA – GORDON ZSUZSA SZÍNМŰVÉSZNŐ

Gordon Zsuzsa, édesapjának, Dr. Gartner Pálnak köszönhetően, egy kitűnő ízléssel válogatott, rangos gyűjtemény örökösévé vált. A művészet és műgyűjtés szeretete, a nemes, minőségi tárgyakkal való együttélés igénye családja révén tehát már korán jelentkezett, majd kiteljesedett. Egy művészeti miliőben felnőtt, művészbáráttal körülvett fiatal nő talán nem is véletlenül választja később saját pályájául a színművészetet. Kétszeres Jászai Mari-díjas színművésznő vált, aki a Színművészeti Főiskola elvégzését követően, 1962-től 1968-ig a Vígszínház színésznője, majd harminc éven át a Radnóti Miklós Színház tagja volt. Színpadi szerepei mellett elismerést kapott többek között a *Mágnás Miskában* (1949), a *Budapesti Tavaszban* (1955) és a *Jelbeszéd* (1974) című filmekben nyújtott alakításáért.





Férjével, Dr. Váradi Istvánnal együtt építették tovább a gazdag műgyűjteményt és sok művésszel szoros barátságot ápoltak az évek során. Kratochwill Mimi művészettörténész így számolt be a Czóbel Bélához fűződő barátságokról a Gordon-Váradi gyűjtemény kiállítási katalógusának előszavában: „Czóbel Béla egy műkereskedésből vásárolt művének a művésznek történt bemutatása után, valamint a szentendrei tárlaton (1970) vásárolt kép bevezette őket a művész műtermébe. Itt ült modellt Gordon Zsuzsa egy olajfestményhez, amely a Czóbel portréfilmében is szerepel a modell szavaitól kísérve. Látogatásaik alkalmával Czóbel lerajzolta többször Váradi Istvánt is. E művek örök emlékezőek a nagy festő barátira.”¹ A Gordon-Váradi gyűjtemény jó pár lendületes Czóbel grafikája tanúskodik továbbá az egykori barátságról.

LÁTOGATÁS CZÓBEL BÉLA MŰTERMÉBEN



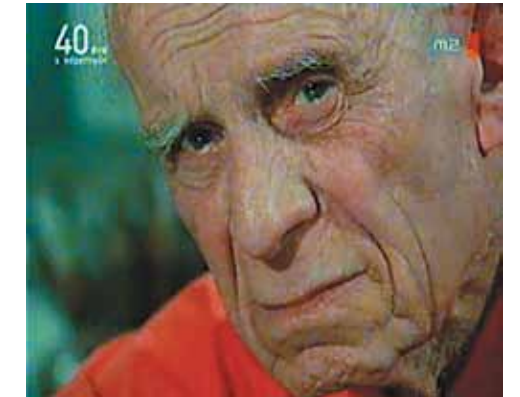
Czóbel Béla festőművészi pályája a huszadik század elején indult, egy időben a francia avant-gárd kibontakozásával. *Látogatás Czóbel Béla műtermében*² címmel készült el az 1971-es dokumentumfilm, mely felidézti az idős mester több, mint hat évtizedes alkotói tevékenységét. A film rendkívüli jelentőséggel bír Gordon Zsuzsa portréjának tekintetében, hiszen Gordon Zsuzsa és Czóbel Béla mesélnek a portré keletkezéséről, barátságukról, művészi hitvallásukról. Fantasztikus látnunk, ahogy a filmen az idős mester, mély érzelmekkel és gondolatokkal telve festi az előtte ülő modellt, és barátát, Gordon Zsuzsa portréját.

„Régebben emlékeztetből festettem, modell nélkül. Azonban a modellre és a természetre mindig, mint kiindulópont, szükségem van. E nélkül nem is tudnék dolgozni. Portréim többnyire barátaimról készültek. A figurális dolgok közelebb állnak hozzám, mint a táj vagy a csendélet. Az előbbieket szívesen csinálom még ma is. Arra törekszem, hogy a vászon egy kép benyomását tegye, egy kép legyen és nem egy fotográfia-szerű portré.” – mondja Czóbel a portréfilmében.



Gordon Zsuzsa pedig így mesél a mesterről és kapcsolatukról: „Nem egy fénykép készül itt, hanem valami, ami belülről, ami engem belülről vetít vissza. ... Mióta ide járok Béla bácsihoz, nagyon nagy élmény ez a modellülés és nagyon tanulságos is nekem. Mi sok mindenről beszélgetünk, és tulajdonképpen azt hiszem, hogy ami fiatalon tartotta őt, az az, hogy minden érdekli. Irodalom, költészet, dráma... Aztán néha megszakadnak köztünk ezek a beszélgetések, és én észreveszek néha az arcán valami átszellemlést, ami csak a nagy művészek sajátja. Amikor kínlódva keresi a formát, a kifejezést, a színek harmóniáját - amit mi színészek is a színpadon. Ha sikerül valami, átéljük és átérezzük. És ez a kínlódás is rajta van az arcán, az idegek megfeszülése. Ő mondta, hogy számára a legnagyobb öröm és a legnagyobb kínlódás a festés.”

Gordon Zsuzsa lírai portréját 1971-ben festette meg Czóbel. Színvilága visszafogottabb, a blúz és a sapka kék színére a háttér lilája felel - mégis vibrálón élettel, egyéniséggel teli és mozog a kép egész felülete. A portrét a mester 1975. december 31-én, nem sokkal januárban bekövetkezett halála előtt ajándékozta egykori modelljének.



4	6	7	8
5	9	10	11

Hársfalvi Magdolna

- 4. Gordon Zsuzsa
- 5. Gordon Zsuzsa (Mathilde) és Szabó Gyula (Julien Sorel) Stendhal-III és Andre: Vörös és fekete című drámájának próbáján, 1959. április 10-én
- 6-11. Állóképek az 1971-es portréfilmről: Gordon Zsuzsa és Czóbel Béla a műteremben

1 In.: Kratochwill Mimi előszava. Gordon Zsuzsa és dr. Váradi István magángyűjteménye. (Kiállítási katalógus) Művészetek Háza, Szekszárd, 1987. január 9. – május 30.
2 Látogatás Czóbel Béla műtermében. Portréfilm, 1971. Rendezte: Zsigmondi Boris. A Magyar Televízió tulajdona.